

متن پرسش

سلام علیکم: با احترام محضر مبارک استاد طاهرزاده: یکی از موضوعاتی که در خصوص شهدا مورد پرسش اقشار مختلف مردم خصوصاً علاقمندان به فرهنگ ایثار و شهادت است، عبارتست از اصل و کیفیت حیات شهید بعد از شهادت و به تعبیر دیگر اینکه آیا شهید بعد از شهادت - آنگونه که قرآن اشاره فرموده است - حی است؟ این حیات آیا بقای روح او در عالم برزخ است؟ که در اینصورت همه اموات هم چنین اند و معنا ندارد که خداوند بفرماید: ولا تحسبن... اموات! و یا حیات مادی و استمرار حضور و تاثیرگذاری و تاثیر از امور دنیاست؟ نوع و کیفیت این حیات از نظر جنابعالی چگونه است؟ خداوند بر توفیقات شما و همه مرزداران اندیشه و حکمت اسلامی بیافزاید.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همان‌طور که خود حضرتعالی مستحضرید حیات بعد از مرگ تنها منحصر به شهداء نیست و قرآن هم از این جهت در مورد شهداء سخن نمی‌گوید، بلکه در دو آیه‌ای که بحث حیات شهداء را مطرح می‌کند نظر به حیات خاصی دارد. در آیه‌ی ۱۵۴ سوره‌ی بقره می‌فرماید: «وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَ لَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ» نگوید آن‌کسی که در راه خدا کشته شده به آن صورت که همه می‌میرند، مرده است بلکه نوعی از حیات دارند که شماها متوجهی آن حیات نیستید. در حالی که عموماً متوجه حیات بعد از مرگ هستند. و در آیه‌ی ۱۶۹ سوره‌ی آل‌عمران نوع حیاتی را که شهداء دارند تبیین می‌کند و می‌فرماید: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» آن حیات طوری است که در نزد پروردگارشان مرزوق هستند و روزی داده می‌شوند، مثل آن‌که یک انسان زنده روزی داده می‌شود، با این تفاوت که شهداء جسمی ندارند که برای ادامه‌ی حیات رزق جسمانی به آن‌ها داده شود، بلکه برای ادامه‌ی برنامه‌هایی که در دنیا داشته‌اند مثل یک انسان زنده روزی داده می‌شوند تا بتوانند آن برنامه‌ها را به ثمر برسانند و تا آن‌جایی دست آن‌ها در حیات دنیایی باز است که در آیات بعدی یعنی آیات ۱۷۰ و ۱۷۱ سوره‌ی آل‌عمران نوع حضور آن‌ها را در ادامه‌ی کارشان روشن می‌کند که چگونه همچون سرداری خط‌شکن به سایر رفقاییشان که هنوز شهید نشده‌اند خبر می‌دهند، بدون خستگی راه را ادامه دهید که این راه، راه بدون شکست است و راهی است که نه تنها انواع نعمت‌های الهی در آن هست بلکه نتیجه‌ی این مبارزه‌ی توحیدی بیش از آن‌که شما تصور می‌کردید خواهد بود «آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ». و شما امروز با حضور انقلاب اسلامی در معادلات جهانی صدق بشارت آن‌ها را ملاحظه می‌کنید. خدا کند یک لحظه

از اُنس دائم با این سرداران جهاد و شهادت که در حیات برزخی خود نیز در حال گشودن راهی هستند
که ما باید در آن وارد شویم فاصله نگیریم. موفق باشید